

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ

підготовки **бакалавра**
спеціальності **035 Філологія**
освітньо-професійної програми **Мова і література (англійська). Переклад**

Силабус освітнього компонента «ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (англійська). Переклад».

Розробник:

Семенюк А. А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

доц. Шкамарда О. А.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

проф. Коляда Е. К.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика ОК
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів: 150 год./5 кредитів		Рік навчання: 4
ІНДЗ: немає		Семестр: 7
		Лекції: 10 год
		Практичні (семінари): 20 год.
		Самостійна робота: 110 год.
		Консультації: 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		англійська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика ОК
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів: 150 год./5 кредитів		Рік навчання: 4
ІНДЗ: немає		Семестр: 7
		Лекції: 4 год.
		Практичні (семінари): 6 год.
		Самостійна робота: 122 год.
		Консультації: 18 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	англійська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Семенюк Антоніна Афанасіївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри практики англійської мови
Посада	доцент

Контактна інформація	м.т. (099) 183 1110; (067) 332 4161
	semenyuk@eenu.edu.ua
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Вибірковий освітній компонент «Граматичні аспекти перекладу» призначений для студентів 4 року денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету іноземної філології. Освітній компонент є важливою складовою навчання здобувачів освітніх послуг, що орієнтована на розвиток професійних навичок перекладу, й забезпечить поглиблення перекладознавчої підготовки. **Предметом** є докладний аналіз мовних конструкцій, формування здатності до гнучкого використання різних способів перекладу, враховуючи контекст, мовну та культурну специфіку. **Об'єктом** є перекладацькі стратегії, необхідні для адекватного відтворення значення англійських граматичних конструкцій у рідній мові, що забезпечує розвиток навичок міжмовної комунікації та вдосконалення перекладацької компетенції.

2. Пререквізити Підґрунтям для викладання ОК є базові знань з таких ОК: «Англійська мова», «Українська мова», «Вступ до мовознавства», достатніх для сприйняття категоріального апарату в рамках освітнього компонента «Граматичні аспекти перекладу».

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета полягає в ознайомленні з прийомами та способами вирішення типових граматичних проблем перекладу з англійської мови на українську та формування практичних навичок їх використання.

Основними завданнями є :

- знайти спільне та відмінне у граматичних системах двох порівнюваних мов;
- виділити особливості функціонування мовних одиниць, що виражають подібні поняття,
- провести аналіз основних способів перекладу інфінітиву, герундія, ієприкметника, модальних дієслів, тощо.
- розглянути синтаксичні трансформації, які виникають при перекладі.

У результаті вивчення цього освітнього компонента здобувачі освіти будуть знати: сучасні теоретичні концепції лінгвістики щодо природи граматичних явищ і процесів у сучасній англійській мові, особливості граматичної системи англійської мови з використанням категоріально-понятійного апарату лінгвістики для подолання міжкультурних граматичних бар'єрів, ключові положення класичних і сучасних лінгвістичних підходів до граматичного аналізу мовних одиниць, загальні принципи та методики граматики-лінгвістичного аналізу, основні сучасні теорії та підходи до аналізу мовних одиниць.

У результаті вивчення цього освітнього компонента здобувачі освіти будуть вміти: аналізувати мовні явища на основі спостережень і формулювати висновки щодо процесів у сучасній англійській мові, порівнювати структуру англійської та української мов, виявляти спільні риси й відмінності у граматичній будові та лексичному складі мов, теоретично обґрунтовувати мовні явища, працювати з науковою лінгвістичною літературою.

4. Результати навчання (Компетентності).

Загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних жанрів і стилів.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати та інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес навчання та самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються та вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

5. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2 (денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	7	8
Змістовий модуль 1. Загальні питання теорії науки						
Тема 1. Translation Equivalence and Grammar. The Basic Types of Grammatical Transformations.		1	2	1	10	ДС + ДБ + РК / 5

Тема 2. The Functional Sentence Perspective and Translation Adequacy.		1	2	1	10	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 3. Structural Changes Caused by Lexical and Stylistic Factors.		2	4	1	16	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 4. Ways of Conveying the Meaning of the Infinitive and its Constructions.		1	2	1	14	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 5. Ways of Conveying the Meaning of the Gerund and Its Constructions.		1	2	2	14	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 6. Ways of Translating the Participle and Participial Constructions.		1	2	1	16	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 7. Ways of Conveying the Meaning of Ways of Conveying the Meaning of English Modal Verbs.		1	2	1	14	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 8. Ways of Rendering the Forms of the Subjunctive Mood.		2	4	2	16	ДС + ДБ + РК / 5
Разом за змістовим модулем		10	20	10	110	40
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота						Т / 60
Усього годин	150	10	20	10	110	100

Таблиця 2а (заочна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	7	8
Змістовий модуль 1. Загальні питання теорії науки						
Тема 1. Translation Equivalence and Grammar. The Basic Types of Grammatical Transformations. Translating Constructions and Clusters.		1	1	4	30	ДС + ДБ + РК / 5+5
Тема 2. Ways of Conveying the		1	1	4	30	ДС + ДБ +

Meaning of the Infinitive and its Constructions.						РК / 5+5
Тема 3. Ways of Translating the Participle and Participial Constructions.		1	2	6	30	ДС + ДБ + РК / 5+5
Тема 4. Ways of Conveying the Meaning of the Gerund and Its Constructions.		1	2	4	32	ДС + ДБ + РК / 5+5
Разом за змістовим модулем	150	4	6	18	122	40
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота						Т / 60
Усього годин	150	4	6	18	122	100

Примітки: 1. Teams, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компоненту у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

2. Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, РК – розв’язування кейсів, КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Т – тести.

6. Самостійна робота

Самостійна робота охоплює розширене опрацювання теоретичного наповнення тем лекційного матеріалу та підготовку до практичних занять, що відображає загальна оцінка за тему.

Таблиця 3

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1.	10	30	Translating Constructions and Clusters.
Тема 2.	10	30	Structural Changes Caused by Lexical and Stylistic Factors.
Тема 3.	16		Theoretical and Methodological Aspects of Translation.
Тема 4.	14	16	Constructions with the Infinitive.
Тема 5.	14	16	Constructions with the Gerund
Тема 6.	16	30	Constructions with the Participle
Тема 7.	14		Ways of Conveying the Meaning of Modal Expressions
Тема 8.	16		Patterns with the Oblique mood
Разом:	110	122	

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти регулюється [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](http://surl.li/ddfh) (<http://surl.li/ddfh>). З інформацією про поточне та підсумкове оцінювання у ВНУ імені Лесі Українки можна ознайомитися на сайті Університету (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin).

Політика викладача щодо здобувача вищої освіти. Основними видами навчальних занять при вивченні курсу є: лекції; семінарські заняття, самостійна робота, консультації. Кожен з видів навчальних занять відповідно має певну організаційну форму, особливості підготовки і проведення, організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань здобувача вищої освіти, здійснюється викладачем протягом семестру на лекційних і семінарських заняттях у межах змістового модуля. Поточне оцінювання включає в себе поточну роботу здобувача вищої освіти під час лекційних і семінарських занять у межах вісьми тем на денній формі та чотирьох тем на заочній формі – максимум 5 балів за усне опитування у зазначених формах та письмову підготовку до неї. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях. Максимальна оцінка здобувача вищої освіти за поточне оцінювання становить 40 балів. За написання тематичної контрольної роботи учасник освітнього процесу може отримати максимум – 60 балів. Відповідно до політики накопичування балів здобувач вищої освіти може отримати максимум 100 балів. За рішенням кафедри здобувачам вищої освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах наукових робіт й досягли значних результатів, можуть бути присуджені додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Політика щодо академічної доброчесності (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її не зарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Критерії оцінювання знань 30 на семінарських заняттях

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти
5	Учасник освітнього процесу має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками, здобувач вищої освіти вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.
4	Знання учасника освітнього процесу є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
3	Учасник освітнього процесу демонструє посередні знання основних положень навчального матеріалу. Відповідь у цілому задовільна, здобувач вищої освіти здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.
2	Учасник освітнього процесу демонструє низький рівень знань, здатний частково відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію.
1	Учасник освітнього процесу може розрізнити об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Вивчення освітнього компоненту передбачає, що здобувач освіти виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми силабусу

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється провідним викладачем і може проводитись лише один раз згідно із розкладом проведення практичних занять. Повторне складання можливе, якщо здобувач освіти не набрав мінімальну кількість балів згідно з накопичувальною системою (60), або хоче підвищити свій бал. У такому випадку підсумковий заліковий контроль проводиться у формі усного опитування (2 питання по 30 балів максимально) та письмової роботи (40 балів). Рівень знань студента оцінюється в балах, фіксується у журналі після вивчення змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою вноситься в залікову відомість.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Питання для підсумкового контролю

1. How to cope with lexical and grammatical ambiguity in translation?
2. What are the grammatical problems of translation?
3. What are the grammatical differences between English and Ukrainian?
4. What types of grammatical transformations?
5. What is permutation?
6. What is substitution?
7. What is addition?
8. What is omission?
9. What is complex transformation?
10. Translation Equivalence and Grammar
11. The Basic Types of Grammatical Transformations.
12. Translating Constructions and Clusters
13. The Functional Sentence Perspective and Translation Adequacy.
14. Structural Changes Caused by Lexical and Stylistic Factors.
15. The Functional Sentence Perspective and Translation Adequacy.
16. Theoretical and Methodological Aspects of Translation
17. Peculiarities of Rendering English Tenses and Passive Voice Constructions
18. Ways of Realization of the Contextual Meaning of the Article
19. Ways of Conveying the Meaning of the Infinitive and its Constructions
20. Ways of Conveying the Meaning of the Gerund and Its Constructions
21. Ways of Translating the Participle and Participial Constructions
22. Ways of Conveying the Meaning of English Modal Verbs and Modal Expressions
23. Ways of Rendering the Forms of the Subjunctive Mood.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Гусленко І. Ю. Перекладацький практикум з англійської мови: суспільно-політичний переклад. Харків: Вид-во НУА, 2022 44 с.
<http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/handle/123456789/2406>.
2. Запума О. Grammar Practice: Getting along with English Grammar. Part 1. Nouns, Articles, Pronouns and Conjunctions, Adjectives, Adverbs. Вінниця : Нова книга, 2013. 262 с.
3. Кальниченко О. А. Теорія перекладу. Харків: Вид-во НУА, 2020. 126 с.
4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: «Нова Книга», 2018. 271 с.
5. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: «Нова Книга», 2003. 448 с.
6. Britannica.com. Encyclopaedia Britannica. 2022. <https://www.britannica.com/>.

Додаткова література:

7. Dictionary.com and Thesaurus.com [online]. 2022. <https://www.dictionary.com>
8. Karamysheva I. D. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages. Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2012. 320 p.
9. Oxfordreference.com. Oxford Reference – Answer with Authority. 2022. <https://www.oxfordreference.com/>
10. Synonyms Thesaurus with Antonyms & Definitions (STAD). 2022. <https://www.synonym.com>